

L a n d s k a p s n ä m n d e n s fram
 ställning till Ålands landsting med förslag,
 om ändring av särskilda paragrafer i den
 av Landstinget antagna lagen om jakt inom
 landskapet Åland.

Landskapsnämnden avlät till Landstingets session senaste år ett förslag till ny jaktlag för landskapet, vilket förslag med särskilda ändringar även vid samma session av Landstinget antogs. Då Landskapsnämnden vid genomgåendet av det sålunda ändrade lagförslaget emellertid funnit, att en del av sagda ändringar äro av en sådan beskaffenhet, att de måste anses allvarligt rubba hela det system, enligt vilken lagen är uppställd, samt jämväl ur lagteknisk synpunkt äro mindre tillfredsställande, har Landskapsnämnden ansett sig ej kunna underlåta att fästa Landstingets uppmärksamhet härvid samt får i sådant avseende anföra följande:

Såsom allmän anmärkning får Landskapsnämnden att börja med framnålla att förslaget till jaktlag av Landskapsnämnden utarbetats med fäst avseende främst vid vad landskapets behov kräver, vilket självfallet icke innebär att envar kommun eller delar därav kan få sina speciella önskningsmål tillgodosedda. Såsom vid all lagstiftning gäller även här satsen, att de enskilda intressena ej få befordras på bekostnad av de allmänna.

Vid framläggandet av sitt förslag om förlängd fridlysningstid för haren utgick Landskapsnämnden från detobestridda faktum, att arten inom vidsträckta delar av landskapet nästan helt och hållet utrotats och övervägde fördenskull även, huruvida icke jakt å detta villebråd borde tills-

vidare förbjudas. Då emellertid en dylik åtgärd kunde komma att leda till särskilda olägenheter - såsom bl.a. att avsides liggande holmar, milda vintrar inträdde, komme att översvämmas av harar, vilka ju under gynnsamma omständigheter föröka sig rätt snabbt - avstod Landskapsnämnden från en dylik åtgärd och föreslog i stället en mycket kort jakttid eller endast en månad. Med en sålunda förlängd fridlysningstid ansåg Landskapsnämnden att harstammen på c. fem år möjligen ånyo kunde uppbringas till normalt bestånd. Genom att bevilja en dubbelt längre jakttid, har Landstinget till en obestämd framtid framskjutit realiserandet av nämnda önskningsmål, om överhuvudtaget detta alls kommer att vinnas med den av Landstinget beslutna jakttiden. Då emellertid ett återställande av harstammen till det normala måhända alls icke av Landstinget åsyftats, saknar Landskapsnämnden, som icke varit i tillfälle att taga del av de för sagda förlängning av jakttiden utav Landstinget accepterade skälen, anledning att vidare uppenhålla sig härvid.

Helt annorlunda är förhållandet med de av Landstinget beslutade ändringarna i jakttiden å särskilda sjöfågelarter.

Vid utarbetandet av förslaget till denna utgick Landskapsnämnden från följande omständigheter:

a) Under senare tider har sjöfågelstammen inom landskapet uti en högst betydande grad år för år avtagit och detta ända därnär, att stora delar av den åländska skärgården praktiskt taget måste anses vara totalt utblottade på sjöfågelvilt;

b) sagda beklagliga sakförhållande beror på tvenne orsaker; å ena sida

ett ohejdat skytte, bedrivet med nutidens förfullkomnade jaktgevär samt den å andra sidan bland befolkningen i hög grad utbredda oseden att plundra sjöfågelbona.

c) det enda sättet att ånyo uppbringa den sålunda decimerade fågelstammen ligger dels uti en betydande utsträckning av förbudet att under sjöfågelnns fortplantnings- och uppväxttid å densamma idka jakt, dels uti en kraftigare övervakning av jaktlagens efterlevnad.

Det förtsnämnda medlet kan endast vinnas i lagstiftningsväg; det senare genom anslag till skärgårdens övervakning under fåglarnas häckningstid och erinran hos vederbörande myndigheter att utöva noggrannare kontroll i skärgården ifråga om jakt. Genom att i lagförslaget inskränka jakttiden å särskilda arter av sjöfågel och genom att i lagförslaget om jaktpass införa en bestämmelse om att inflytande avgifter skola användas för jaktvårdens befrämjande har Landskapsnämnden bemödat sig om att ernå dessa medel.

Härvid har Landskapsnämnden främst fäst sin uppmärksamhet vid ejdern, såsom landskapets, nationalekonomiskt sett, mest värdefulla villebråd, och åt detsamma försökt förläna ett bättre skydd än som härintills kommit densamma till del och som föranlett den synnerligen starka minskning stam-
men under^{de} senare åren undergått, till oberäkneligskada för dem, som i främsta rummet borde hava nytta av dess upprätthållande vid tillbörlig nivå, eller skärgårdsbefolkningen. Enligt Landskapsnämndens åsikt hade jakt på denna fågelart bort helt och hållet förbjudas tillsvidare eller till dess det önskade syftemålet nåtts, men ansåg dock Landskapsnämnden

på skäl, som av densamma i förslaget till jaktlag anfördes, sig böra medgiva jakt å ejdernane en kortare tid, innan ruvningen av honan vidtog. Hona och årsunge av ejder föreslogs av Landskapsnämnden till fullständig fredning.

På grund härav kunde enligt Landskapsnämndens mening jakt å ejdernane tillåtas till den 10 maj samt i de östra kommunerna, dit ejdern, som följer israndens tillbakavikande, senare ankommer, under 14 dagar längre tid, varefter densamma vore fredad till den 11 juni, då jakt ånyo bleve tillåten. Detta med hänsikt till att ejdernanen, sedan honan påbörjat ruvningen, skiljer sig från denna och börjar draga sig utåt havsbandet, vilken flyttning i stort sett är avslutad sistnämnda dag. Härav följde särskilt med avseende på att jämväl jakt å övrig sjöfågel skulle upphöra senast den 9 maj, att skärgården efter sistnämnda dag vore helt och hållt fredad för jakt och därigenom det nödiga lugnet skulle förlänas samtliga sjöfågelarter under deras häckningstid, vilket innebär ett mycket viktigt sekundärt skydd för hela sjöfågelstammen.

Landstinget beslöt emellertid, att ejdernanen skulle få jagas under de la parnings- och äggkläckningstiden, eller till den 20 maj, men därefter fredas. Med andra ord: under den tid ejdernanen fullgjorde sin uppgift i naturens stora hushållning, skulle den vara biltog i den åländska skärgården, men sedan, efter det dess medverkan till artens fortbestånd upphört samt den börjat draga sig bort från skärgården, fridlyst.

Landstingets anförda beslut ställer alla jaktgårdsbegrepp rakt på nu-

vudet och innebär, att om ejderstammen ej inom jämförelsevis kort tid bleve inom vidsträckta delar av landskapet utrotad, så har detta ägt rum icke till följd av Landstingets jaktvårdande lagstiftning, utan i trots därav. Det hör dessutom till saken, att ejderhanen härintills fått räddas endast under sträck och för vättar, medan alla upptänkliga sätt genom Landstingets beslut blivit tillåtna, varigenom ejderhanens ställning inom landskapet blivit ytterligare försämrad.

Sådan kan väl aldrig, enligt Landskapsnämndens förmodande, varit Landstingets mening och syfte.

Det kan måhända vara av intresse att kasta en blick på, huru frågan om ejderns fridlysningstid behandlats på annat håll, där förhållandena äro analoga med de åländska.

Enligt i riket, utom i landskapet, gällande lagstiftning är ejderhanen fridlyst från den 10 juni till den 1 mars - fågeln är sålunda fredad under hela fortplantningstiden. Detta ehuru förhållandena i stora delar av den finländska skärgården, som ju ifråga om areal och folkmängd betydligt överstiger landskapet, äro ensartade med dem, som inom landskapet råda, enligt domänstyrelsens kungörelse av den 30 juni 1925,

I Sveriges östra skärgård är jakt tillåten endast till den 21 april men förbjuden under hela parnings- och äggkläckningstiden samt i vissa trakter - bland dem även sådana inom Stockholms skärgård, helt och hållet fridlyst. De sakkunniga, som av Kungl. svenska jordbruksdepartementet anlitats för uppgörande av förslag till ny jaktlag framhålla även beträffande ejdern uti sitt i denna fråga nyligen publicerade vidlyftiga

utlåtande bl.a. att "artens fullständiga fridlysning under fortplantningstiden torde i själva verket utgöra grundprincipen för icke blott vårt lands utan för all lagstiftning på jaktvårdens område" samt föreslå för att ejderhanarna böra komma i åtnjutande av samma fridlysning som honorna. I enlighet härmed är ejdern även fredad från och med den 21 april till och med den 31 augusti, där densamma icke helt och hållet är fridlyst. Man jämföre härmed den av Landstinget träffade lagstiftningsåtgärden, vars ytterligare betonas därav att ejderhanen, såsom nämnt landskapets måhända viktigaste villebråd, blivit nedflyttad från sin plats i systemet och sammanförd med särskilda andra dykänder och skrakor, vilka varken i fråga ekonomisk om levnadssätt eller betydelse kunna med ejdern sammanställas.

I stället har dess plats i systemet av Landstinget givits åt svärthanen, vilken dock icke ens närmelsevis har samma ekonomiska värde som ejder. Landskapsnämnden har föreslagit dess fridlysning från den 10 maj, då o-vilkorligt lugn borde inträda i skärgården för befordrande av hela sjöfågelslagstammens ostördhet och trevnad under den tid äggkläckning och ruvning försiggår. Utan avseende härpå har Landstinget medgivit jakt å svärthane till den 1 juni, varigenom, och då jämväl jakttiden å ejderhanen utsträckt till den 20 maj, följer, att jakt i skärgården onejdad finge pågå under hela den tid, som principiellt bör vara förbjuden för jakt, om sjöfågelslagstammens trevnad och därav beroende ökning åsyftas. Svärtan är i övrigt den av alla våra sjöfåglar lättast nedlagda, - detta på grund av sin ringa skygghet - och är just därigenom i behov av i motsvarande grad förstärkt skydd.

De skäl finansutskottet anfört till stöd för sitt förslag om utsträckande av jakttiden å svarthane till den 1 juni, eller att då svarthanen så jämförelsevis sent ankommer till skärgården, densamma alls ej kunde bli föremål för jakt, och som sannolikt varit bestämmande för Landstingets ställningstagande, torde vid närmare granskning ej hålla. De kunde försvaras endast under förutsättning, att tillgången av sjöfågel inom skärgården vore normal. Då sådant emellertid så långt ifrån är fallet att tvärtom sjöfågelstammen är stadd i snabbt nedgående måste resoluta åtgärder vidtagas, om ej hela stammens bestånd skall äventyras. Särskilt är detta fallet med svärtan på grund av dess ovan anförda egenskaper, och Landskapsnämnden kan omöjligt fatta nödvändigheten av att för det obetydliga värde, som svarthanen till följd av sin nu rådande relativa sällsynthet representerar, densamma skall få jagas under den tid, då ingen skärgårdsjakt alls borde få bedrivas. Svärtan är dock den lättast domesticerade av alla våra sjöfåglar och sakert är att om densamma beredes nödig trygghet under ett antal år, den åländska skärgården med dess vikar komme att se detta villebråd företrätt i stor ymnighet. Då är även tiden inne att revidera jaktlagen uti ifrågavarande avseende och lätta på förbudet, men ingalunda nu med en stadigt nedgående sjöfågelstam.

Även beträffande detta villebråd torde det vara skäl att beakta vad som ifråga om jakt å detsamma stadgats uti riket och grannlandet. Enligt lagen angående ändring av särskilda paragrafer i förordningen om jakt av den 20 oktober 1898 är svärtan fridlyst från den 1 mars till den 1 september; dock kan densamma i skärgården skjutas till och med den 30

april.

Längs svenska östersjö kusten och Bottniska viken är skytte å svärta tillåten från den 21 mars till och med den 20 april samt från och med den 1 september till och med den 31 december.

Såsom härav framgår, har lagstiftaren på omse sidor om landskapet i princip enats om nödvändigheten av att freda svärtan under hela den tilläggskläckningen och ungfågeln utveckling i skärgården pågå; och enligt Landskapsnämndens mening förefinnes det inga vägande skäl för att inom landskapet, där dock enahanda förhållanden råda, frångå sagda betraktelsesätt. De av finans- och stora utskotten anförda motiven för ändringen äro ur jaktvårdssynpunkt absolut förkastliga.

Uti § 25 har Landstinget antagit ett förbud att vid all jakt å sjöfågel använda maskindrivna fartyg, i motsats till Landskapsnämndens förslag som avsåg förbud för sådan jakt endast inom skärgård. Motivet hertill vore väl då att anse det av stora utskottet framförda, att förbudet borde utsträckas till att gälla även i landskapets sjöar och träsk. Landskapsnämnden, inom vilken dock en betydande erfarenhet på den praktiska jaktområdet finnes företrädd, har emellertid förgäves försökt utgrunda, på vilka orter sjöfågeljakt med maskindriven farkost kunde i de inom landskapet befintliga träsken eller små insjöarna bedrivas och i vilka avseenden en sålunda bedriven jakt kunde verka förödande på villebrådet i högre grad, än från vanlig båt idkad jakt.

Bestämmelsen angående förbud att från maskindriven farkost bedriva jakt

i skärgård föreslogs av Landskapsnämnden med hänsikt till tvenne omständigheter, nämligen dels på grund därav, att jakt med dylik farkost å ännu tilläventyrs icke utvuxna gås-, dykands- och skrakkullar i skärgården medgiver nedläggandet av så gott som varenda fågel i kullen och sålunda kunde komma att tillfoga stammen en betydande skada, dels även av orsak, att skärgårdsbefolkningen dock borde beredas tillfälle att med det enda medel, som i sådant avseende står den tillbuds, åtminstone i någon mån beskatta ^e stora flockar av alfågel och ejderhanar, som höst och vårtid ligga i havet utanför skärgårdsområdet. Bestämmelsen avsåg sålunda å ena sidan tillgödoseende av en jaktvårdande princip, å andra medgivande av en viss rätt åt skärgårdsbefolkningen, som ej kan tänkas kollidera med ordnad jaktvård. Landskapsnämnden håller därför före, att Landskapsnämndens redigering av sagda stadgande bör föredragas, såsom innebärande en ökad möjlighet för skärgårdsbefolkningens utkomst.

§ 31 mom. 2 har Landstinget givit en lydelse, som hos Landskapsnämnden väckt de allvarligaste bekymmer. Landskapsnämndens förslag till lydelse av detta lagrum var följande:

"Till straff, ej överstigande tjugu dagsböter vare den förfallen, som har för sed att låta sin hund kringstryka i skog och hage under tiden från och med den 1 mars till den 1 november och längs stränder, där villebråd ha tillhåll, från och med förstsagda dag till den 1 augusti,"

och den av Landstinget beslutna redigeringen:

"Till straff, ej överstigande tjugu dagsböter, vare den förfallen,

vilkens hund kringstryker i skog och hage samt å holmar och skär. "

Sistnämnda redigering leder emellertid till de mest vidunderliga konsekvenser och är fördenskull omöjlig att tillämpa.

Stora utskottet har motiverat ändringen dermed, att tillämpningen av Landskapsnämndens förslag kan stöta på synnerligen svåra bevisfrågor, för såvitt angår styrkandet av att hundägarn "har för sed" att låta sin hund under förbjuden tid kringstryka i skog och mark. Det förefaller Landskapsnämnden föga sannolikt, att svårigheter i antytt avseende kunna tänkas i praktiken uppkomma; de erfarenheter Landskapsnämnden ligger inne med skulle icke bekräfta ett dylikt påstående. Landskapsnämnden har, i enlighet med principerna vid all lagstiftning angående straffbestämmelser, hållit före, att åtminstone vållande skall kunna påvisas - i detta fall bristfällig vård eller eftersyn av hund - innan straff påföljd kan inträda. Landstingets ändring av lagrummet innefattar, i strid med straffrättens allmänna läror, att även våda göres straffbar, och står i direkt motsats med Strafflagens stadgande i 5 § kap. 3, som uttalar, att för gärning, som provas hava skett mera av våda än av vållande, må ej dömas till straff. Landstingets beslut är förty även lagtekniskt omöjligt och påkallar fördenskull nödvändigtvis ändring.

Landstingets redigering innebär, att envar hund, som tillfälligtvis beger sig utom sin ägares gårdsplan, laglikmätigt måste föranleda till åtal emot ägaren. Enligt Dalins svenska ordbok och jämväl enligt allmänt språkbruk innebär begreppet "kringstryka" ett mer eller mindre plan-

löst irrande omkring, eller just det, ~~vastill~~ en hund på grund av sin natur tvingas göra, så snart den icke åtföljer viss person, Detta medförde att alla hundar inom landskapet, eller åtminstone de på landsbygden, året om måste oblidkeligt hållas kopplade, enär även ett lössläppande av hunden på grund av ren våda enligt lagrummet bleve straffbart. straffbarheten är nämligen enligt Landstingets redigering fästad vid ett visst faktum, som endast behöver konstateras, eller det, att hunden utan åtföljande person befinner sig i mark eller hage.

Härmed har Landskapsnämnden visat, att bestämmelsen i fråga är lagtekniskt omöjlig och dessutom leder till rena absurditeter. Men Landstinget har även i övrigt givit lagrummet en lydelse, som också för sig synes Landskapsnämnden orformlig, såtillvida nämligen, att skillnad icke gjorts emellan sådan tid på året, då en kringstrykande hund kan åstadkomma skada eller under vildnadens fridlysningstid, och den för jakt tillåtna tiden, då av naturliga orsaker en strövande hund ej praktiskt taget kan åstadkomma nämnvärd skada, om man ej närtill raknar att några ekorrar bliva påskällda eller att en eller annan hare eller räv åsankas en i övrigt måhända välbehövlig motion.

Genom att ur lagrummet stryka bestämmelserna om att endast under fredningstid kringstrykande hund kan ådraga sin ägare åtal, har Landstinget även berövat detsamma sitt sammanhang med föregående moment i lagen, vilket upptager hund, som "jagar eller ofredar villebråd", och därigenom fastställt enahanda straffföljd för ägare till även eventuellt "kringstry-

kande" lyxhundar, hos vilka dock genom ofta månghundraårigt arbete de ursprungliga rasinstinkterna blivit undertryckta ända därhän, att hundarna ej vidare intressera sig för villebrädet. Man tänkte sig blott exempelvis en dvärgpintcher på c. 1 kg, som, även om de så ville, dock ej kunde åstadkomma någon som helst skada åt vildnaden. Detsamma är fallet jämväl med de storvuxna lyxhundraserna, såsom St. Bernhardshunden m.fl., ehuru delvis på påuannan grund.

Man torde visserligen till försvar för ifrågavarande lagrums av Landstinget givna ordalydelse på landstingsmannahåll anfört, att det ankommer å domstolen att tolka lagrummet därhän, att detsamma kan vid tillämpning erhålla ett emot Landstingets avsikter svarande innehåll. Men enligt Landskapsnämndens mening kan knappast ett svårare missgrepp ifråga om lagredigering äga rum, än om ett lagrum stiliseras så, att dess tillämpare måste tillgripa tolkning för att ur detsamma utvinna ett förnuftigt innehåll.

Från ifrågavarande lagrum har Landstinget jämval uteslutit straffbestämmelse för den, vars hund under frädlingsningstid kringstryker langs stränder, där villebråd har sitt hemvist samt i stället infört orden "å holmar och skär". Landskapsnämnden önskar dock påpeka att de senare införda begreppen icke täcka det av Landskapsnämnden föreslagna, men väl är det motsatta fallet, ity att om hunden strövar omkring uppe på holmen eller skäret, den då måste anses uppehålla sig "i skog eller mark", men eljest vid strand och sålunda i varje fall ådrager sin agare straff, under förutsättning likväl att det allmänna villkoret för straffbarnet föreligger. Om Landstinget önskades särskilt betona att förbudet galler också

holme och skär, kunde dessa ord då lämpligast inskjutas efter "stränder".

Landskapsnämnden har för yttermera visso, genom utsändande av frågeformulär till särskilda myndigheter i skärgårdskommunerna, övertygat sig om, att de förutsättningar, vilka av Landskapsnämnden lagts till grund för dess framställning angående den nya jaktlagen, varit i alla avseenden riktiga. Dock kunde, med hänsikt till vissa förelupna omständigheter, den för de östra kommunerna föreslagna utsträckta jakten å sjöfågel med fördel avkortas från den 24 till den 18 maj, vilken sistnämnda dag sålunda även i dessa kommuner all jakt i skärgården skulle upphöra.

Landskapsnämnden får förty, med hänvisning till det ovananförda och under förmodande, att Landstinget skall skänka de av Nämnden åberopade skälen det avseende de förtjäna, samt då det av Landstinget antagna förslaget till jaktlag ännu icke blivit till Republikens President expedierat föreslå att Landstinget, med frångående av sitt i saken tidigare fattade beslut, ville så begå

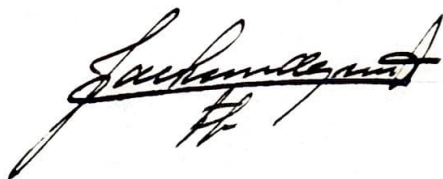
att § 19 erhåller den lydelse, densamma har uti Landskapsnämndens ursprungliga förslag, dock, så, att den av Landstinget till fullständig fredning medgivna orrhönan överflyttas till § 18 och där intages efter "hjärpe";

att § 28 mom. 4 återfår sin av Landskapsnämnden föreslagna lydelse, med den ändring, att jakträtten inom de i lagrummet uppräknade östra kommunerna inskränkes till den 18 maj, samt

att § 31 mom. 2 återfår den lydelse lagrummet
i landskapsnämndens förslag äger eventuellt kompletterat med orden "eller å holmar och skär", inskjutet efter ordet "stränder".

Mariehamn, den 5 februari 1924.

På Landskapsnämndens vägnar:

A handwritten signature in dark ink, appearing to read "O. Amundson", written over a horizontal line.A handwritten signature in dark ink, appearing to read "J. Amundson", written over a horizontal line.